tamsiai pilka žemė su dideliu kiekiu griuvenų. Manome, kad šis sluoksnis suformuotas XVII a. viduryje Vilnių nusiaubusio karo metu arba XVIII a. pabaigoje, statant dabartinę bažnyčią. Perkasoje rasta nedaug archeologinių radinių, dvi retesnės monetos: XV a. Kryžiuočių ordino valstybės šilingas, kaldintas valdant magistrui Pauliui fon Rusdorfui (1422–1441), ir Lenkijos karalystės ternaras, kaldintas valdant Jogailai (1386–1434).

Žvalgomųjų tyrimų metu ištirtas 59 m² plotas (3 pav.). Įžemis buvo 0,8–2,2 m arba didesniame gylyje; jo nepavyko pasiekti visose perkasose. Kultūrinis sluoksnis 0,8–3,4 m storio ir daugiau. Archeologinių tyrimų metu surinkti archeologiniai radiniai perduoti LNM.

The Church of Our Lady of Consolation in Vilnius

In 2020, a field evaluation was conducted inside the Church of the Blessed Virgin Mary of Consolation in Vilnius and in its immediate vicinity. This work was performed in preparation for its repair and reconstruction. This single tower Baroque church, unusual for 18th-century Vilnius architecture, was turned into a warehouse during the Soviet period. 5 trenches (totalling 59 m²) were excavated during the investigation (Fig. 3). Sterile soil lay at a depth of 0.8–2.2 m and deeper. The earliest cultural layer horizons, which were discovered only in trench 3, date to the late 14th–15th centuries. Trench 1 contained an 18th-century bell (Fig. 1) and human bones from disturbed burials but sterile soil was not reached. A fragment of a first half of the 20th-century brick floor was discovered immediately under the surface layer in trench 2 and was left *in situ*. Sterile soil was reached at a depth of 80 cm in the S part of trench 3 and early cultural layer horizons, which had been disturbed by storage pits or other digging, were recorded. This location also revealed the church's arched foundation; the space inside the arch had been bricked up. A small fragment of paving was also found near the lower part of the foundation. In trench 4, a 2 m wide masonry structure, which was of undetermined length underground and had possibly been used for burials, was discovered at a depth of roughly 1 m. Two 18th–19th-century burials were discovered in the trench 4 extension; sterile soil was reached from a depth of 2.2 m. The remains of a fairly well preserved masonry building from the 16th – first half of the 17th century (Fig. 2) as well as 17th or 18th-century fill layers were discovered in trench 5 but sterile soil was not reached.

Justina Dobeikienė,
Aistė Ragauskaitė,
Vida Indrulėnaitė-Šimanauskienė

Kapinės šalia Šv. Apaštalų Pilypo ir Jokūbo bažnyčios Vilniuje

Vilniuje, Šermukšnių g. 4A vidiniame kieme uždaru būdu klojamo dujotiekio trasoje vykdyti archeologiniai tyrimai. Nuo esamo tinklo iki sklypo ribos prieduobių vietose ištirti 3 2x2 m dydžio šurfai iki įžemio. Bendras plotas 12 m².

Arčiausiai tyrimų vietos Šermukšnių g. 4 sklypo V dalyje 2017 m. N. Dargytė žvalgė 58,6 m² plotą ir fiksavo XX a. suformuotus sluoksnius (*LIIR*, f. 1, b. 8686). 2014 m. S. Rutkovskis Šermukšnių g. žvalgymų metu iki 1–1,6 m fiksavo XX a. II pusėje suformuotus sluoksnius (*LIIR*, f. 1, b. 8686). 1993 m. T. Poška A. Jakšto g. 12 ištyrė 8 m² plotą, kuriame aptikti maišyto grunto sluoksniai be radinių (*LIIR*, f.

1 pav. Šurfe 2 atidengtas tvoros (?) pamato fragmentas. J. Dobeikienės nuotr.

Fig. 1. A fragment of the fence (?) foundation unearthed in test pit 2.

2 pav. Šurfe 3 atidengtas buvusio pastato sienos fragmentas ir grindys. J. Dobeikienės nuotr.

Fig. 2. The wall fragment and floor of a former building that were unearthed in test pit 3.

1, b. 2068). 2016 m. Šermukšnių g. 4B S. Rutkovskis ištyrė 4 m² dydžio šurfą ir bendro 9,25 m² ploto iškasas, fiksavo XX a. II pusės sluoksnius, vietomis išlikęs XIX–XX a. grindinys (*LIIR*, f. 1, b. 7894).

Šurfas 1 kastas Šermukšnių g. 4A sklypo V dalyje. Po asfalto danga fiksuotas netašytų akmenų grindinys ir smėlio paklotas, žemiau kurio tirtas 0,5–1 m storio pilkas maišytas gruntas su XIX–XX a. radiniais. Šurfo P dalyje 70 cm gylyje ir Š dalyje 0,8–1,3 m gylyje pasiektas įžemis – geltonas smėlis. Įžemyje išryškėjo 3 įkasimai: šurfo PV kampe, P sienelėje įkasimas su pilkšvo smėlio užpildu, kuriame rasta žmogaus kaukolė ir žastikaulis. PV kampe atidengti nesuaugusio individo kojų kaulai. Aptikti kapai sietini su šalia Šv. apaštalų Pilypo ir Jokūbo bažnyčios esančiomis ir XVI–XVII a. veikusiomis kapinėmis.

Šurfas 2 tirtas Šermukšnių g. 4A vidinio kiemo centrinėje dalyje. Pašalinus asfaltą ir skaldą, nuo 30 cm gylio atidengtas XX a. supiltas pilkos spalvos sluoksnis, kuriame surastas žalia glazūra dengtas frizinio koklio fragmentas ir dubens pakraštėlis. 50 cm gylyje palei Š pjūvį atidengta tvoros (?) pamato dalis (1 pav.), sumūryta iš netašytų 35x20 cm, 15x8 cm dydžio

3 pav. Šurfe 3 atidengtų buvusių laiptų vaizdas. J. Dobeikienės nuotr.

Fig. 3. View of the former stairs unearthed in test pit 3.

akmenų ir geltonos spalvos plytų duženų, rištų pilkšvu kalkių skiediniu. Pamato apačia pasiekta 0,8 m gylyje. Toliau šurfo P ir V sienelėse 40–90 cm gylyje sekė nevertingas gruntas su šiukšlėmis ir griuvenomis. Įžemis – geltonas smėlis, pasiektas 1,1–1,2 m gylyje, iškart po supiltiniu XX a. sluoksniu.

Šurfas 3 tirtas Šermukšnių g. 4A vidinio kiemo centrinėje dalyje, į V nuo šurfo 2. Pašalinus asfaltą ir skaldą atidengtas už R ir V pjūvių besitęsiantis 0,7–1,1 m pločio mūro fragmentas ir P dalyje esantis netašytų 30x28 cm, 15x10 cm dydžio akmenų grindinys. Po juo tirtas 1 m storio supiltinis pilkas gruntas su pavieniais XIX–XX a. radiniais, iš kurių inventorinta glazūruotų ir neglazūruotų plokštinių koklių ir vienas frizinio koklio fragmentas. Po šiuo sluoksniu 1 m gylyje atidengtos buvusio pastato grindys (2 pav.). Šurfo PR dalyje 55 cm gylyje atidengti iš plytų sumūryti laiptai (3 pav.). Š siena, grindys ir laiptai sumūryti iš rausvų ir geltonų 24–26x11–12,5x5 cm dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. Šurfo P sienelėje 60 cm gylyje atkastas dar vienos sienos (laiptinės) liekanos, sumūrytos iš rausvų ?x15–17x8 cm dydžio plytų, rištų molio skiediniu. Aptikti mūrai preliminariai datuojami XVIII–XIX a. Įžemis nepasiektas.

The Cemetery beside the Church of St Philip and St Jacob in Vilnius

In 2020, a field evaluation (3 2x2 m test pits totalling 12 m^2) was conducted in the inner courtyard at Šermukšnių St. 4A in Vilnius. Burials preliminarily dated to the 16th–17th centuries were discovered at a depth of 0.9–1.15 m in test pit 1 (in the W part of the courtyard). The discovered burials should be connected with the cemetery that operated beside the Church of St Philip and St Jacob during the 16th–17th centuries. Fragments of 18th–19th-century building remains were found immediately under the surface paving in test pits 2 and 3 (in the central part of the courtyard) (Figs. 1–3). Sterile soil – yellow sand was recorded at a depth of 0.7 m in test pit 1 and 1.1–1.2 m in test pit 2.

Karolis Duderis

Senoji Krekenavos bažnyčia

2020 m. Krekenavos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios statinių komplekso (UK 32375) teritorijoje, (Panevėžio r.) Bažnyčios g. 13 sklype vykdytų žemės judinimo darbų vietose žvalgytas 617 m^2 plotas. Anksčiau archeologiniai tyrimai bažnyčios šventoriuje vykdyti 2012 (A. Žilinskaitė) (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 666) ir 2013 m. (M. Vitkūnas) (*ATL 2013 metais*, 2014, p. 503). Tyrimų metu fiksuoti XVII–XVIII bei XIX–XX a. kultūrinio sluoksnio horizontai, su šiems laikmečiais būdingais negausiais radiniais. 2016 m. vykdytų tyrimų metu šurfe 3 dalinai atidengtas žmogaus kapas, žvalgant fiksuota paskirų žmonių kaulų iš suardytų kapų (*ATL 2016 metais*, 2017, p. 220–222). 2018 m. vykdytų tyrimų metu, technologinių prieduobių vietose fiksuoti iki 55 cm storio supiltinio grunto sluoksniai (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 326–307).

2020 m. dabartinės bažnyčios ŠR pusėje po betonine tako danga su supiltiniu smulkintų raudonos spalvos plytų, cementinio skiedinio trupinių sluoksniu (maišytu su rudu gruntu) 50–60 cm gylyje atidengtas iki XX a. I pusės stovėjusios senosios bažnyčios pamatų fragmentas (1 pav.). Atidengtas fragmentas Š–P kryptimis buvo 3,5 m ilgio, o plotis R–V kryptimis buvo 13,7 m. Ties ploto ŠR kampu atidengtas „L“ formos pamato fragmentas, Š–P kryptimis 1,5 m, o R–V kryptimis 1,7 m ilgio. Ties ploto V kraštine fiksuotas 3,5 m ilgio Š–P